
TAMNI VILAJET 2 - Znak Sagite

BALADA O SAFIKADI

eljko Jungi

Za WEB priredio [Predrag Supurovi](#)

Sva prava umnožavanja i kopiranja u bilo kom obliku zadržana.

PRIZEMLJENJE

Skonao sam mnogputa.

TAKO TREBA!

Moja krv kaplje sa sudbine pruta.

JES' TAKO MI NEBA!

Ja sam "Star of Live Theater".

YEAH!

Kad kona anekamekrah?

KO ZNA? PLAMTE ZA STRAH.

(Iz pjesme "O jednom glumcu")

Nemato ga ovdje koji ne zna priu o Safikadi. Onaj koji to ne zna, ili je sasvim malo dijete, ili je kakav došljak, ili je obina fukara. Na ešli opet koga da nije radi sre eu ljubavi palio svijeena Safikadinu grobu, budi siguran da taj niti je kad bio mlad, niti je ikad volio.

Pređanje ka e da je bila lijepa, ljepše je nebiu to doba nadaleko. Priadalje tvrdi da se djevojka zagleda u mladog austrijskog oficira dok je ispirala platno na Vrbasu, dolje na plai pod Kastelom, koja je slula kao pojilokamo je on esto dolazio da napoji drijepca. Ka u da je ljubav bila nesre na. On je bio stranac, nevjernik, uz to i okupator, a ona najljepšipupoljak stare i poštovane loze Kahrmanovi a, muselim ova ki.

Na tvravi bješe top koji je oglašavao podneipono; Safikada ne htjede popljuvati sijedu o evu bradu, a nemogade ugušiti ni strast što ju je razdirala. Stade na strm ezidine Kastela i pritisnu grudina garavo drijelo topa "baljemeza". Tamo gdje je pala, tu su je i sahranili.

Tako ka e legenda, a legende se nerado provjeravaju jer su sve odreda lijepe i pateti ne, pune heroike bez koje bi ljudima ostala samo puka golotinja i sramota beskrajnih istorijskih glonenja, me usobnog razdiranja, m raka, blata i primitivizma. koliko gradovima tvrave inanjima u bršljan zarasle pljesnive topove što nam priaju prieljubavi i patnje, nevolje i kosmi ke osame?...

PRIZEMLJENJE?! - Gotovo!

FOCUS TEMPORAL?! - Minus pet-jedan-dva po dubini, prenik dvjestam ilja. istk' b suza!

PANJA!

IDEMONA TRUPE VON FILIPOVITCHA! PRODOR PREKO SAVE! PRVO

TOTAL IZ ZRAKA? - DA, CIJELU BITKU, A ONDA KADAR PO KADAR

SIMULTANO. OVDJE ELIMVIŠEKANALNIZAPIS. OBRATIDALJE PANJU

NA "M ETE"! JESTE, SINHRONIZUJ SA MNEMOKAMOM! HO UDA TI
MOMCI IZGINU KAKO VALJA: GR NA LICU IM NEMO -SNIMKA
ISTOVREMENO. JASNO?!

O.K. SLIKA?! - Ide.

TON?! - Ide.

MNEMOKAM?! - Ide.

AKCIJA!!!

Rez 1.

K od "Buhonija" se te no i nije do kasno ostajalo. Ljudi su bili iscrpljeni i tupi skorašnjim novogodišnjim slavljem, praznih d epova. Svakako, bilo je i boljih dana. Kad pogledaš okolo sve su to neke fine ribe i dobri frajeri. Tu i tam o, im a na njim a podosta uvoznog perja, al' jebiga, nekako se vidi da je to ono najbolje što su izvukli iz naftalina. Svi se odreda siti dosa uju dok se trude da što sporije popiju svoju cugu. Starci im kod ku e bulje u bankovne izveštaje, otpisuju potrošene ekove i sazebnjom ra unaju koliko im još ostaje do prvog. Sve sam go kokuz.

V eliku lovu bi ovjek mogao vidjeti sam o kod kockara i oberšvercera kao što su ovi dolje u dnu šanka; i i i Lajba, prili no opaka starija raja. A dem iru se ve eras nije dalo zajebavati sa tim dripcima. Istina, i sam je pripadao istoj bagri prevaranata i šarm antnih gradskih lopu a, pa su se po nekom nepisanom uli nom kodeksu uzajam no uva avali.

Sam o, ta dvojica više nisu takva si a. D igli su se i njim a m urija u ovo doba sveopšteg m uvanja i laganja malo šta m o e. i i K adeni pripali onu svoju usranu lulu i otu ni dim parfimisanog duvana ispuni prostoriju. Ademiru je to bilo dovoljno da se pokupi odatle. Ionako su mu se gadili ta dva tipa, ta pederska lula i on sam upleten u kolu ljudi bez prošlosti i budu nosti, nikogovi a i skorojevi a.

M ahnu rukom Lori, m om ku koji ve dugo godina to i za šankom ove jazbine i odavno je "na ti" sa stalnom klijentelom. Pravo mu je ime malo ko znao, nikoga se ono nije ni ticalo, kao što je i obi aj. Zvali su ga Lora, po onom fudbaleru Lorim eru, švabi. Bio je isto tako ut, buljav i krivonog kao i taj švabo.

- Koliko sam du an Lorelaj?

- Šta je starac, ve ideš?

- Koliko?

- Pe'sto tauzenki. Starih.

A dem ir izvadi novac, stavi ga na ugla an m etal šanka i bez rije i se okrenu.

- Vozdra Adi! - doviknu konobar za njim.

- Vozdra. - prom m lja A dem ir i iza e.

V ani je odju ilo, do eka ga udar m lakog vjetra po licu.

udno je vrijeme za to doba godine. Ljudi su o ekivali snijeg i m raz, a eto, nije ga bilo ni prije Nove godine, ni na sam praznik, nema ga ni sad. Starci su kenjkali zbog "bolesnog vrem ena", gripa, išijasa, tlaka... A dem iru se ono inilo gnjilo i gadljivo kao tru lo liš e po parkovim a i sparušena trava, kao prljave u lice po kojim a je gazio, kao i sam što je.

Odrastao je u Domu za nezbrinutu djecu, gore na H isetam a. D r ava se trudila da m u bude dobra majka, jadna majko. Stariji pitomci Doma, kad su ga htjeli rasplakati, govorili bi da mu se stara kurva po bijelom svijetu, da se ofucala i propala, da je karaju cmci i šljakeri dok on ovdje am i u krpam a od C rvenog krsta i va e dr avnu poga u. Pokvareno bi se cerekali, a on se vrište i, obnevidio od suza, nem o no zalijetao u njih, grebao i ritao. Onda bi ga izbatinali, tek tako, da se zna ko je glavni u Domu. Nekoliko godina kasnije, kad je odrastao dovoljno da zauzme njihovo mjesto, postao mu je odvratn taj princip "novog kola a", odrastanja i sm jene generacija. D ok je kinjio

m la e od sebe, nije mogao osjetiti bogzna kakvu nadoknadu za ono što mu je nedostajalo: ljubav, bilo kakvu i bilo koju, barem trunku prave ljubavi i osjećaja da je nekom potreban. Imala li šta gore nego biti "stari domaćin", kopilan-adolescent? Ima: Dijete-kopilan, novi kola u Domu, ali i kad to znaš, slaba je vajda...

Ademir se spusti stepenicama na pustplatu terenu od koje u ove sitne sate svako živu zazire. Šutnu praznu limenku koja mu se nađe pod nogama onako efemerno, postrance i zabija je u prazne gajbe ispod betonskih tezgi. Ovo je bila njegova teritorija, nije osjećao strah. Polusvijet što se smuča oko Kastela u ovo doba, bili su mu poznate face, esto poslodavci: Šverceri, cigani, lupeži, deklasirani marginalci svih fela. Šake nabiduboku u d epove traperica, prije emosti na Crkvenoj i nastavi dalje prema Kastelu. Neeljen je došao na ovaj svijet, a bio je lijep momak kao što to sam o kopilaninomu biti. Pravkao motka, cmokos, nije nogi prozra nogtene kao u djevojke, ali vrstih udova i ilavih mišica. Pod skladno svijenim obrvama imao je dva oka pred kojim a je djevojkama zastajao dah. Sve je imao i ništa imao nije: Onoga asa, kada bi nanjušile koje oniodakle je, te iste gradske cure m a ene i pa ene, ostavljale bi ga brzinom kojom su se i lijepile za njega.

Proše ga ugodni m arci ispranjenog mjehura dok je zapišavao grm uz puteljak koji vodi kroz park trgovišta pa sve do zapadnog zida tvr ave. Jugovina je naglo stala, i u onom vakumu koji obino nastaje iza nje, kad se osjećada je zrak te ak i ulijepljen kao kakvom smolom, poela se cijediti neka topla kišica rosulja. Ademiru se u inida je sam a no promijenila svoju boju. O d tog osjećajam u je neugodno krckalo u bazi lobanje.

Postojano, hladno svijetlo neona sa ulice nestalo je, a odsjaj na grmu poprimitreperavu, zagasitokrvavunotu. Oštar i zagušljiv dim spaljenog drveta ošinu ga ponosu. Ademir se okrenu, i kroz suze od lju t a d i m a u g l e d a n i z p o t l e u š i c a u p l a m e n u t a m o g d j e j e m a l o a s b i o s k v e r , v e l i k i r e s t o r a n i n e b o d e r i u p o z a d i n i . S u v o g a g r l a i r a z r o g a e n i h o i j u , z v j e r a o j e l i j e v o - d e s n o s k a m e n j e n n e d o k u i v i m a p s u r d o m . N i j e b i l o m i s l i , p o s t o j a l a j e s a m o v e l i k a z a b u n a u g l a v i i n e v j e r i c a u s v o j e u p a l j e n e o i .

inilo mu se da i ne gleda kroz njih, već kroz neku šašavu kameru koja neprestano švenkuje jedan te isti prizor: Skeletiku a koje dogorjevaju, grede koje se oburvavaju u vatrom etu pršeti h iskrice, sablasni odsjaj paljevine na vitkom m inaretu d a m i j e k a o n a i s t e g n u t o m l a b u e m v r a t u . . .

S n a p o r o m j e d i s a o u l j e p l j i v o m v a z d u h u p u n o m v l a g e i d i m a k o j i s e o n a k o p r i t i s n u t t m a s t i m n e b o m n e v i j e n a g o r e , n e g o s e š u n j a i v u e p o z e m l j i k a o p r e m l a e n o p s e t o . N e š t o s t a d e k r š i t i n e d a l e k o o d m j e s t a n a k o j e m j e s t a j a o . O d j e k n u p r a s a k , z a t i m h r o p a c ! N a l e d i n i p o k r a j s m r d l j i v e r j e i c e t r z a l a s e l j u d s k a p r i l i k a u b i j e l i m s u k n e n i m a k š i r a m a i n e k a k v o m o l i n j a l o m o v j e m g u n j u . U s a m r t i m m u k a m a , o v j e k j e g r e b a o z g r e n i m p r s t i m a p o l e d i n i , u p a j u i t r a v u . L i c e m u n e v i d l j i v o , z a r a s l o u g u s t u b r a d u r i n u , z n o j a v e i z a m a z a n e k o s e . I z t e š u m e p r l j a v i h v l a s i , u o d s j a j u v a t r e n o g a p i r a š t o j e p r o d i r a o a r š i j u , p r o s i j a v a l e s u s a m o z a k o l u t a l e b e o n j a e i d v a n i z a i s c e r e n i h z u b i j u i z a k o j i h s u d o p i r a l i g r o z n i k r k l j a j i .

Ademir prestravljenoposkoi, pa potra iz sve snage uz blagu kosu prema damiji. Puška pu e još jednom , zmo gadno prosikta povišenjegove glave, za u se:

- Halt! Halt!!!

Javi se i drugi glas, prigušen i zasoptao:

- Gospo h š t r a m e š t a r , o v a j d r u g i n i j e o d V l a j a !

- K u š b e d a k ! N o , s t r i j e l j a j , s t r i j e l j a j , p o b j e e n a m !!! l a j a o j e p r v i .

Zadnje što je uo, prije nego što pretr a preko padine, bio je zveket metala: zatvara puške u repeta u i topot potkovan ih coku la po staroj turskoj kald m i . D u s o k a k a s e

protezao povisok kameni zid. Ademir uzbaulja uzanj i svali se s druge strane u mrak. Onda sve utihnu. Ulo se sam o potmulo, udaljeno huanje vatre.

- Dragi te bog...! - opsova.

Pekli su ga oguljenidlanovi, amukla boldopirala je iznatu enih stopala. Zagludio m onim hukom vlastite krvi u glavi, borio se da povrati dah. Pam etmu se polako bistrila. Sa svakim otkucajem u vratnoj ilibivao je sve pribraniji, a crveni krugovi strave rasplinjavali su se nekud preko vidnog polja. Ne jedanput, dešavalo mu se da bude u prilici kad se sve ono što imaze ijegu sebi sakupi i nabijemu se u prkno, pa ga natjera da klisne odapet kao strijela, ali ovako nikad.

"Vrijeme! Nešto nije u redu sa vremenom!" pomisli. "Neke je nešto uradio sa vremenom!" Ademir naslonivreo obraz na hladan sedrenkamen i zatvori oči. "Sutra u opetbiti onaj stari. Samo da svane... Sve e opetbiti u redu..."

STOP!

INSTRUKCIJA: OVDJE HO U KRATAK ISTORIJSKI PRKAZ, BRZO I EFEKTNO. NIKAKVU SAPUNICU, EDUKACIJU ILI PROKLETU EKONOMSKU PROPAGANDU! OVO JE SIROVA REALNOST, FAKTI! IDEMO!

Rez 2.

Od surih, razjedenih zidina Kastela, otud od glavne zapadne kapije pa do Ferhadije nema ni sto koraka. temeljite drevne utvrde se u doba kad ovaj kraj osvojiše Rimljani predvoeni germikusom, nakon dva vijeka muka i ratova sa gordim Mizejima. Bješe deveta, od godina koje poeše te i unaprijed. Sagrađiše Latini svoju Castru uza samu rijeku, na putu iz Salone za Servitium. U slijediše zatim stoljea opadanja i provincijske amotinje. Napokon Rimljani odoše, a Castra ostade, osta i rijeka pod njom da se muti i bistri, da joj podlokava zidine odnose i vrijeme za sobom.

Do oše i pro oše Vuki i Hrvatini, Stjepan Kotromani. Iza njih osta tek kameni zapis na njemu:

**KAMEN NA GLAVI PROKLINJE RO ENJE,
KAMEN U GLAVI - MRTAV PRKOS, NI GLADAN
NI JADAN.**

Pokri i to zaborav.

Za Turaka, oko Vrbaske gradine nastade šehar. Petsto tridesetitre e, bosanski sandak-beg Sofi Mehmed-paša prije e iz Sarajeva u krajinu i gore podno Jajkih stijena, na samom ulazu u klisuru, stade graditi mahal. Naspram Careve damije sagrađi beg upriju preko rijeke koja se na tom mjestu širila imigoljila, izvlae i se iz klanca kao zmija iz procjepa. Zanamjemike i karavane podie hrami saraj, pa dovede trgovce i zanatlije. Na desnoj obali od pamtivjeka, izive stijene šikljavrua i ljekovita voda. Na temeljim latinških temi, napravi on još i hamam. Raji i gospodupamet, a sebi navjeiti se vap. Pedesetak godina poslije njega, zemlja sultanovom voljom imiloš u postade pašaluk, a prvi begler0beg Ferhad-paša Sokolovi obnovi i proširi staru tvravu, smjesti unju vojsku i dizdara, te stade oko nje dizati grad. Najblietvravi sagrađi sahat-kulu, turbe i mektebu, ame unjih stavidmiju: "taj krasan dvorac..." i "ugodno stjecište dobrih ljudi". Potraja tako nešto vremena carskoga sjaja i slave, a onda se poe trpjeti. Do oše "gluhe godine"...

Samunjare se za umuselim i njegov unjkavi, ali snaniglas poe da doziva pravovjerne na molitvu:

"Alahu akkbar..."

Sa istoka je duboko rumen oblila nebo.

Ademir se probudi iz bolesna sna prepuna more i trzaja za vrijeme kojih se uspavana svijest, rasuta i nejaka, toliko priblii stvarnosti da joj skoro sagleda lice. To lice

stvarnosti me u tim, izgleda kao odraz iz smrškanog ogledala: Košmaro, razlomljeno i nerazumljivo.

Jedno prigušeno, plaho "ah..." dopremu do ušiju i on ugleda dva velika, crna oka i prekrasno lice koje djevojka hitro prekri rukama:

- Nemoj me gledati, ne gledaj me molim te!

Za onaj asakodva njene pomjetnje, Ademir se divio skladnom mladom tijelu u svilenim šalvarama i kratkom jeleku koji je jedva pokrivaio djevojina pleća. Košljudo od izbjeljenog i rijetkog pamunog tkanja pritezao je u struku širok svilen pojas, te se činilo da će to krhko tijelo presje i nadvoje. Na inna koji se drala u trku, oni skakutav i djetinji pokreti, kazivali su da je to ljupko stvorenje u onom neobjašnjivom dobu ranog djevojaštva kad se preobraj iz musave djevojice-lutke u predivnu, elegantnu leptiricu dešava naglo, neuhvatljivo i preko noći.

"Ima šesnaest ili sedamnaest." pomisli Ademir gledajući je kako zamie za ugaokue. Ovom jesto u kojem je protekle noćinašao spas, bio je prostran vrt sa pokojim stablom trešnje i samnoštvom fino obrezanih grmova jasmina. Malo dalje, Ademir prepoznazabat Ferhadije na ijem se šiljku lomio prvi jutarnji sunev zrak. Desno od damije stajala je kuća sa doksatom i strmim etvorovodnim krovom kakve je ponegdje u gradu viao, onako zapuštene i trošne. Ova je kuća bila nova, svjee okreena od temelja do krova. Druvo od kojega su na injeni doksati i basamaci je svijetlo i zdravo. U blizini kuće, zaklonjena gustim šim širom, provirivala je duguljastagraevina, zidana istom sedrom bojom sepije kao i damija. posvuda uokolo protezao se visok zid.

Dvije ene iza oše iz kuće i po oše prema njemu. Jedna pognuta i zabraena šemijom kakvu nose stare muslimanke, a druga uspravna, vitka podferedom koja je skrivala lice, ali neioi. Ademir prepoznataj duboki i sneni pogled pa se nespretno nasmiješi. Osjeao se nesigurno ovako sjede i uza zidm okaripromrzao od nošnje kišice, a prisustvo stare i na prvi pogled srdite ene ga je uznemiravalo.

- Šta traiš ti ovdje? - ree starica.

- Sino sam se tu sklonio, pucali su na me.

Starica pogleda u njegove ranjave ruke, a onda do uvrh zida pa stade odmahivati glavom.

- Kako si to obu en, odakle ti to?

Obadvije su ga radoznalo mjerkale od "najki" na nogama, pa do futrovane jakne.

- Iz Tur... - ugrize se za jezik prije nego što dovrši, svjestan da bi izazvao jošve e podozrenje.

- A kako se zoveš? - nestrpljivo e djevojka.

- Ademir.

Njih dvije se zgledaše kao da su o ekivale bog zna kakav odgovor.

- K' b da nisi od naših, - ree stara - alinisi danum ni nji'bv. Nek mi alah oprostiako griješim.

Pozvašega u kuću, i dok se smukom pridizao onako utnuo i bolnih udova, ona ga obuhvati preko lea svojom sitnom, neobi no ilavom isna nom rukom. m mljala je za sebe nešto o "grehoti" i "današnjoj nevolji".

- Barem ti ime zvu i poznato, iako si sav nekakav, ih... Da bog sa uva! - dodade ona. Djevojka je koralapred njima. Bijela joj fereda nije onako duga ka do ispod pasa kakvu nose udate ene, nego je dopirala tek do polalea. Ispod nje je provirivala sjajna, kao zift crna kosa.

U kući da smjestiše na nisku divahnanu, starica poe da petlja oko njegovih nogu, a Ademir nenavikao na takvu pa nju, promrsi: "Hvala nemojte" i u inipokretkao da ee je odbiti.

- Ne ka nano, sam e on. Idi ti u ham an, sprem i vodu, a ja u pri ekati oca.
U djevoj inom glasu i uspravnom dr anju bilo je ne eg tako gordog, odlu nog i u isti mah aristokratski profinjenog, da je izazivalo div ljen je. A dem iru bi nelagodno što stoji pred pogledom djevojke m la e od njega, nem o an da drsko uzvрати. Ne bi li razbio m u nu tišinu, prozbori:

- Ona ti je majka, je li?

- Ne, to je fatm a, odavna je u ovo jku i. O na je... O na m e je o thranila.

Preko njenih usta nije mogla prije i rije "slušk inja". Fatm a joj je zam ijenila m rtvu m ajku i bila joj je više od toga: vaspita ica, savjetnica i prijateljica. N joj je m ogla re i ono što se ro enoj m ajci nikad ne bi usudila. Ta neobrazovana, m udra i pravi na ena uvijek je na sce imala pravi odgovor.

A li eto, ju tros joj je pre u tala da se skoro zaljubila u ovoga stranca, da se svim svojim djetinjim srcem zagledala u njegovu lijepo lice koje se toliko razlikuje od lica poznatih m om aka u aršiji, prerano pocrnjelih i uštavljenih. N jegove o i nemaju onaj m anija ki, udnjom nagr en bljesak koji ju je svrdlao i obna ivao dok je prolazila gradom . M uškarac kojeg je zatekla zoram u baš i, kao da nije sa ovoga svijeta. Jedva je zatomila radost u sebi kad ga je Fatma onako prihvatila, a u njen dar da pronikne u duše ljudi nikad nije posumnjala.

- Zovem se Safikada. - re e.

Zaprepašten je što ga je ugledala na njegovom licu bilo je ogrom no.

U tom se za uše koraci napolju. U vratim a se pojav i krupan stariji ovjek male, njegovane brade prošarane sjedinam a. Na glavi je im ao fes uredno obm otan bijelim platnom kakav nose hod e. Postaja trenutak na pragu taru i noge, pa u e. D jevojka mu se ukloni s puta.

- Selam alejkum djeco.

Safikada m u o tpozdravi na isti na in, a A dem ir ustade rekavši "dobro ju tro".

- H ajde ti eri za poslom , pusti nas dvojicu da popri am o. H ad i-Fejzo K ahrim anovi otac Safikad in, b ješe ovjek visoka stasa, koš at, široka pam etna ela i blagih o iju.

G ovorio je m imo i prom išljeno, gledaju i sagovornika ravno u o i. Budu ida je potjecao iz bogate loze, mnogo je u mladosti putovao. Vidio je svakojaka svijeta i inilo se da im a m alo stvari na kugli zem aljskoj koje bi ga m ogle zbuniti ili zapanjiti.

K ur'an i islam sku m udrost izu avao je u C arigradskoj medresi kako je i bio red u njegovoj porodici. Rano je stekao dva sina, rano ih je i izgubio. Poginuli su ljetos u ustanku, negd je oko Sarajeva, bore i se pod H ad i-Lojom , K aukd i em i

M uham edom Jam akovi em koji nisu vidjeli kolika ih sila pritiska. Jedno je carstvo tonulo, drugo je nastupalo, tako je uvijek bilo i bi e, sam o on ostade bez svoja dva prvenca, dva sokola kršna na oca, a srce m u se cijepalo pri pom isli da bi ovaj stranac u njegovojku i m ogao doprin ijeti da izgubi i ovo najm la e, najdivnije dijete.

A ustrijanci su poštjedeli d am iju i njegovu ku u, ne znaju i valjda za sinove u Sarajevu. Sve ostalo što je im alo veze sa ustankom zatrlisu, a im anja popalili.

- Sjedni, sjedni m om e, vidim da ti je teško stajati! A dem ir pri eka da hod a prvi sjedne pa se onda spusti i on.

- Im e ti znam i sve što si ispri ao Fatm ive sam uo. sad m i lijepo reci odakle si i od kojih si?

Ademir se zbuni.

- Pa eto, ne znam , do sino je sve bilo u redu, bio sam u svom svijetu, a onda... in i mi se da... Ne, sad sam na isto da je m jesto ostalo isto, sam o se prom ijenilo vrijeme.

D olazim iz vaše sutrašnjice, ne svojom voljom . Ne znam , pokušavam i sam da shvatim... Ah, vidim, ne vjerujete mi ni slova. - bilo m u je teško o trpjeti H ad i-Fejzin uko eni pogled. Taj ovjek kao da nije treptao, na licu m u se nije m oglo pro itati ni

shvatanje, ni u enje, ništa. Ipak, mirno u s kojom je sveštenik primio ovaj smušeni i neuvjerljiv odgovor, Ademir nije ni u snu o ekvivo.

- Ka eš: "promijenilo se vrijeme", je li? Reci onda, imam li se em nadati i kakva je ta m oja su trašnjica a tvoja ju erašnjica? Je li išta bolja od ovog jada danas? - nešto nalik smješku preleti preko hod inih usana. Ademir prihvati igru:

- Nem ojte se suviše nadati. I tam o odakle dolazim ljudi se proganjaju i ubijaju, samo još efikasnije.

- Efikasnije?! Šta ti zna i ta rije? - hod a nabra obrve.

- Pa to... - Ademir je rovio po sje anju tra e i ekvivalent za odrednicu "efikasno". - Sigurnije, solidnije, bre!

- Zna i "bre" i "sigurnije" se ubijaju!? - Ademir osjeti ironiju i nervozno se nasmija. Had i-Fejzo se nije smijao:

- razum mi govori da ti ne vjerujem, - zapo e on - srce mi, opet, veli suprotno. Ne izgledaš lud iako pri aš ludosti, nego... Znaš li šta raditi?

- Bavio sam se pomalo trgovinom. - odgovori Ademir.

- Hmm... Nisu neka vremena za trgovinu, - stari je zam išljeno gladio bradu - a nisu vala nizašta. Nego, ako ho eš, m ogu se raspitati po aršiji da te koji trgovac primi na nauk i ispomo ; m o da kod Jusi a ili kod onog švabe... Ina e te ne zadržavam .

- Nem am ja kuda oti i, - tm urno e Ademir - a ne znam nikako u.

Hod a je nekoliko trenutaka utao i klim ao glavom kao da vodi neki svoj unutrašnji dijalog, ili nešto teško u sebi va e, a onda podi e pogled:

- Dobro onda. Pom a i zasad Fatm i, fali nam ovdje m uških ruku, i presvuci se bolan!

Nem o eš takav u aršiji. Re i u joj da ti donese nešto preobuke... Nego, zam alo zaboravih, ne re e m i ništa o svojim a!? M ora da si ih bacio u brigu, nesre o!

- Ja nemam roditelje, ne pamtim ih.

Had i-Fejzo obori glavu kao da klonu od prevelikog umora. U rukama mu se stvorio duvankesa i on po e svelikom pa njom motati duvan. Nenaviknut na toliko rasipanje vremena i na takvu ceremonijalnu tišinu, Ademir se jedva suzdržavao da ne zatupka nogom po daš anom podu u nekom svom unutrašnjem ritmu, neusklaenom i neprimjerenom ovom trenutku iste introspekcije. Kao op injen je gledao u suvonjave, preduge hod ine prste što su obra ivali gom ilicu utog duvanskog praha i malo po malo, taj prizor m u obuze itavo vidno polje. udesni nekim iri povjeren je je izbijalo iz tog ovjeka, nešto što Ademira ponovo preobrati u malo i napušteno dijete koje se zaljubljuje u svoju predstavu oca.

Had i-Fejzo uzdahnu duboko i polako. Iz pojasa izvuu e ukusno izra en ilibarski ibuk i u taknu unj sm otanu cigaretu. U izdisaju prošišta jedno dugo i otegnu to ; "Jahhh..." kao potvrdu svega postoje eg i nepostoje eg na nebeskom šaru.

- Bog je jedini ... re e.

Trudi akm ak je kresao polako i odm jereno. Pripali. Prvi dim povu e duboko, sa slašu:

-A do e, tako, vakat kad se i šejtanu valja klanjat'.

Bliila se druga godina okupacije i m ada je do kona ne aneksije im alo dosta vode prohu ati Vrbasom , kand nesite, cmo- ute orlušine ve su vrsto stezale Bosnu. U to vrijeme sti e iz Sarajeva neki W ehler, natporu nik O sw ald Rucke von W ehler, a pred njim zao glas. Poslali su ga u svojstvu vojnog istra itelja, a po aršiji se ve pronosio avaz da je oko Sarajeva mnoge begluke u crno zavio i begove s glavom rastavio.

"Došb nam je ikad ija i zaptija id elat!" othukivali su stariji, kršili ruke i klim ali se napred-nazad kao što je obij kad je ovjek u velikoj brizi. Kahva bi im ogadila i postajala nekako gorka i otrovna ako bi se najednom poveo razgovor o tom

austrijancu. Djeca, opet, kao djeca; prozvaše ga Rike-zrike jer je gospodin von Wehler imao gadan običaj da iz ista mira zaustavi konja i onako iz sedla zapilji se u prolaznika. Zurio je tako u jasnika koji je živim preirao od straha, znojio se i seignje i fesu rukama. Činilo se da bi tako mogao satimati, ukočen poput zmije svrdlati pogledom rrtvu okupanu ledenim znojem, a onda bi naglo, iz samo njemu poznatih razloga sklanjao pogled, trzao dizginama i produavao dalje kao da se ništa pod milim bogom nije desilo.

Meutim, nisu se samo drugi znojili pred njim. Znojio se i on sam kao konj. Za udo, jer bio je koštunjav i tanak, reklo bi se ispijen. Za arka dana, na njegovoj besprijeckorno zategnutoj uniformi izbijale su tamne mrlje znoja, najprije pod pazuhom, a zatim i na leđima. U jednoj ruci stalno je držao namirisanu bijelu maramicu i njome brisao vrat i leđo. Ne zdrava, zelenkasto utaboja koje i rohavo lice, kazivalo je da taj uvijek pati od hroničnog zatvora, ili od opakog irajake nerveze. "dere ga neki hajvan iznutra, ne e ni on dugo." sa zlu radim zadovoljstvom je zaključivala aršija.

Bilo je vrelo ljeto. Zvijezda je nemilice prila baše i šljivike. Pocrmjeo i sparušen list mlitavo je visio na vrelin granama. Ovjeku je bilo mu no gledati i kamen na cesti koji je titrao od jare, a kamoli iva stvora. Zrak se mutio od prašine. Stoku su izvodili u planinu i u šume, u protivnom bi lipsavala po stajama i oborima. Muhe su pirovale. Ni no nije donosila olakšanje. Gуста je vrelina leala sve do pred zoru, kad su neispavani i razdražljivi ljudi udno udisali svje, ohla en zrak. A onda sve iznova. Teško, teško i statino. Smo je rijeka nekako tekla. Tog ljeta je umrla Fatma. Tiho, kao što je i živjela. Njeno staro srce se ugušilo. Na denazi nije bilo puno svijeta, a i ono što je bilo, gledalo je da se što prije skloni sa sunca. Molitve su se otaljivale. Ljudi oko groba su zagledali u svoje poluotvorene dlanove u konteplativnom zanosu islamske molitve da bi vidjeli kapi znoja koje su curkom kapale sa njihovih obraza i kvasile im ruke. Nekako prebrzo su joj halalili i odvukli se sa groblja.

Ludi Hamo grobar, ljuto je psovao razbijaju i spe enu zemlju dok je kopao raku. Kad su spuštali tabut na kojem je Fatma leala, iskreno je idjetinje plakao, a sada je ponovo kleo zatrpavaju i grob odakle se dizao oblak prašine i prianjao po njegovom znojavom tijelu. ak je i Leon Mjeda, pobo an i škrt jevrejin kod koga je Ademir šegrtovao, zatvarao radnju prije podneva i odlazio sa porodicom na imanje u Šeheru. Ademiru su ti arki dani bili pravi praznici. Dopodne je poslovaou magazi, a onda ga je gazda Mjeda otpravljao ku i. Leon Mjeda je sebe volio zvati "rabi", a traio je i od Ademira da ga tako oslovljava. Imao je veliku strast: Hode i po radnji, govorio je citate iz Talmuda. inio je to kad su on i njegov šegrt ostajali sami. Drugih ljudi se klonio.

"Svete rije i se pred svakog ne prostiru" znao je esto napomenu ti. Za njega je Ademir bio Had i-Fejzin roak iz Brkog, siro e kom e su pobili roditelje, zahvalan slušalac i štienik koji zaslu uje pouku:

"Uahu u itelji naši: Ko im a posla sa enam a, udmu je zla. Tako, na primjer, zlatari, grebenari, ista i ravnja, torbari, valjari, brija i, pera i, pušta i krvi, slu itelji kupatila i ko ari. Ni jednoga od njih ne treba postavljati za kralja ili velikog sveštenika. U emu je razlog? Ne zato što su oni nepodobni, ve što im je zanat prezren."

Rabi Mjeda je puštao da tišina stavlja znake interpunkcije izme u rije i, pomno motre i svoga "u enika". O vaj je utao zagledan u sebe. Pola od toga nije razumio, a polanije niuo. Ademir je naprosto bio zaljubljen.

"Uahu u itelji naši: D eset je stvari reno o pušta u krvi. Hoda nahero, prosta duha, uznosi se kada sjedi, uska je oka i zla je oka, jede mnogo a trošim alo, sum njiv je za preljub, za plja ku i za prolijevanje krvi."

A dem ir je volio. elio je produ iti tu slatku agoniju kojoj je slutio kraj i sam o zbog nje je sve ovo podnosio. ekao je da rabika e ono: "idi sad dijete" i izlijetao napolje u jaru, ostavljaju i tog sm iješnog ovje uljka sa svojim m udrim i jalovim izrekama.

ekala ga je svakog dana na obali V rbasa, m olo poviše gradske uprije. Za naj eš e ege skupljala bi ruho po ku i i silazila na rijeku, m ole 'boga da otac ne prim ijeti kako ga po ko zna koji put prepira i da ga donosi sam o ovlaš nakvašeno. A dem ir je dolazio i do ve eri bi ostajali na rijeci, zavla ili se po najguš im vrbacim a tra e i m ale, skrivene tratine oko vode što bjehu obrasle so nom i bujnom m ahovinom .U akšam , sjene su prekrivale rijeku , a sa desne obale bi se za uo akšam lijski saz i prigušena, uzvijaju a m elodija prosipala se povrh vode:

"D jevojka je svoje o i klela: cme o i, jer ga ugledaste..."

Ni smrt drage starice, ni sva ova nevolja oko njih nije mogla da stiša e što su je osje ali jedno za drugo. G asili su je usnam a, grlili se kao davljenici, jedva prim je uju i m rak što je dolazio. Za kasabu su bili ro aci, dvoje djece što se lijepo paze. On joj je nosio rublje, ona hodala uzanj i otpozdravljala po kojem prolazniku. Kasno no u odlazila je u ham am , a onda kradom u njegovu sobu. Svla ila se, lijegala u postelju koja je sva odisala vonjem m lade ivotinje i tu m u se podavala straš u prve, o ajne djevoja ke ljubavi, kada strah da ininešto vrlo ru no svome ocu i strogoj, dvo li noj aršiji koja ne prašta, taj o aj sam o poja ava; pretvara ga u inat i podsm jeh starosti, smrti, zakonu, bogu.

- Safikado, - re e on - nešto ti m oram re i, ne m ogu više ovako ...

- Š ta to kriješ od m ene, ljub ljeni?

- Safikado, ja te poznajem još prije nego ...

Ona se zakikota:

- Pa, zar to nije divno?

- Ne, ne razum iješ! V idio sam tvoj grob, bio sam tam o, znaš... Postoji pri a o tebi, tu na pri a, a evo m e sad s tobom . G rlim te tako stvarnu, ivu, m oju Safikadu ...

B ila je zaprepastena:

- T i se igraš sa m nom . N e vjerujem ti ni slova. M a, daj da te ljubim , da zatvorim ta la ljiva usta! - povla ila ga je k sebi. O pirao se:

- N em o j, ekaj, m oraš m e saslušati!

O nda joj je ispri ao legendu o njoj sam o j. S lušala ga je le e i na boku, nalak ena, a kada je završio, dugo nije davala glasa od sebe. V ani je bio strašni, tupi bosanski m rak. O ko tvr ave su se skupljala i klala paš ad iji je lave kidao gluhu tišinu na kom ade. Ponekad bi se za uli u trojeni koraci i lupkan je bajoneta o kundak man liherice, dolje podno d am ijske kapije. Tada, više no ikad, im ali su sam o jedno drugo.

- Pri a je prelijepa, - ona kona no progovori - ali kako da povjerujem u nju? Pa to je sam o jedna divna ljubavna pri a o ko zna kom e!? A ko u ja le ati u tom budu em grobu, gdje si onda u svemu tome ti? I ko je taj austrijanac? Ja ne poznajem ni jednoga i nema toga ko bi me razdvojio od tebe.

- N e znam Safikado, osje am da sam m nogo toga nekad inagdje uo iznam da postoje odgovori, sam o m i nešto brani da se svega sjetim. Ponekad mi je u glavi takva zbrka kao da u poludjeti.

- STOP!

Š TA R A D I T A J M O M A K T A M O ? U S P O R A V A M I R A D N J U O V J E E ! N E K A J E I G L A V N I N O S I L A C , K O G A J E B E ! N E M O J D A M I P R A V I S A P U N I C U ! O N I K R E T E N I I Z P R I P R E M E S U G A L O Š E K O N D I C I O N I R A L I . P R E B A C I N A K A Z A M A T : S C E N A S T R I J E L J A N J A . T A J B R A N I M I R O V I J E P O T K A Z I V A ,

HULJA ILOPOV, UZ TO JE IKUKAVICA. TAKO JE USLOVLJEN, TAKO E I
DA KREPA. KAO PAS! ELIM DA TO OSJETIM! IDEMO!!!

Rez 3.

Cik zore. Unutar Kastela je ove e zem ljanu uzvišenje; ledina obrasla sitnom travom lju tikom na kojoj se obino postrojavaju satnije za egzercir. S tvarano je vijekovima. Kako je koja vojska osvajala grad i nanovo utvrivala zidine, tako su kopali nove i proširivali stare katakombe koje su tvorile itavum reu crvotone pod temeljima tvrave. Gomila zemlje je vremenom rasla i zarastala travom, pa je stvoreno pravo brdo u samom srcu Kastela kao da je tu oduvijek bilo. Sa njega je pucao vidik na cijeli grad.

U golubinjem svjetlu svitanja i izmaglici što se dizala sa rijeke prevaljuju i se preko ju nog bedema, stoji dvadesetak vojnika u krug s naperenim puškama, a unutar tog obrupa pet gorštaka vezanih ruku. Pored njih pop. Ispovjeda ih. Kako s kojim završi, ovaj mu ljbiruku. Prilazi tuma kod suda. ita presudu. Najprije na njemakom, a onda prevodi. Kazana je "mušketanje" - prah i olovo. Vlasite, skamenjeni. Jedan od njih po inje da se previja od straha i da zapomae.

- Jeste li razumjeli osudu? - pita tuma.

Osuenicine pokazaše ni da su gaili.

- Kojim jezikom govorite?! - pri e onome što je stenjao i cvilio. - Hrvatskim?

Vlah se zvao Branimirovi. Bio je zdepast, sav nekako kvrgav, masne, pepeljaste ute kose i lica iznakaenog ru nim o iljim a prele anih boginja. Osuen je zbog niza razbojstava i nasilnih ubistava, me u kojim i zadnje, kad je odveo u šumu, silovao a zatim objesio mladu komšijinu enu. Na esra navaljivanja mu se grozila da e ga prijaviti vlastima u gradu, a i sama je jadiczna da je rat, mu a joj gone pošumi i njenu astbrani još samo boja vlast na nebu. Ta vlast je bila još dalje od one u gradu. Na pitanje tuma a, Branimirovi samo odmahnu glavom.

- Srpskim? - upita ga vojnik ponovo.

- Jok!

- Kranjskim?

- Jok ja! - otrese glavom Branimirovi.

- Turskim?

- Ma ne znam ja turski, evo ovako se krstim.

- Pa kako onda govoriš? - iznervirano e tuma.

- Tako, ko ti i oni. - pokaza razbojnik na svoje jatake.

- Jel' to bošnja ki?

- E, bi e da je tako.

Tuma zastade malo u neprilici, pa zapita:

- Jesi li onda razumio presudu?

Osuenik po e opet cviljeti i moliti, a kada tuma odstupi, te im pri e vojnik da vezuje o i, po eše stenjati i ostali. Narediše im da kleknu. Krug se otvori sa jedne strane i pretvori u potkivicu. Dvadeset pušaka pu e u istim ah. Po etiru u jednog strijeljanog, kako nala e vojni propis. Pogo eni ljudi se poizvaljaše po ledini.

Branimirovi tresnu licem o zemlju. Na potiljku mu je nedostajao komad kosti velik skoro kao dlan. Iz razjapljene rane cijedila se crvenkastosiva m odina. Krv se pušila.

Na jednom kosa na lešu po e da otpada, odje am unjevito strulio od Branimirovi a ostade samo nakazan kostur probušene lobanje. Isto se dogodi i sa ostalim strijeljanima, a pade i nekoliko vojnika. Štala u kojoj je pukovnija držala tegle e konje i m arvu za klanje, planu sama od sebe i od nje ne ostade ništa. Dio ju nog bedema se uruši...

- CENTRALA ! ZOVEM CENTRALU !!! IMAMO POTRESU SAMO J I I,
ZA JEBANO LEPRŠA ! DILATACIJA VREMENA PO X - 71,05 Y- 320, TAU
VREMENSKO NEMO EMO ...

- OSTAVI SE TOGA SCHVAN, IMAM PARAMETRE PRED SOBOM. MI
KRPMO KANAL, A TI IM AŠ DOLJE EKIPU IRADISVOJPOSAO.DR ISE
ISTORIJSKOG PREDLOŠKA IDOVEDITO DO KRAJA .

- ALI FOKUS?...

- OSTA JE NA SVOM MJESTU , NE BRINI. AKO BAŠ ZAGUSTI, POKUPI RULJU
NASREDE TERUŠEVINE IDI EMO VAS ! U REDU ?!

- ŠTMA, TISIŠEF.

- 'AJDE!...

...Barkarola... M m m m , kako sam o zvu i ta rije !... Ruke nam ne drhte od teška
prstenja, nego od straha, strasti i sa aljenja... - Da li je bilo od "straha" ili... E jebiga,
znao sam to nekad. Barkarola... Šanana... Na, na... No as se mo je elo ari, no as se
mo je v je e pote, i mo je m isli san ozari... H m , upek b zvizgan, zato m i se elo ari...
Barka... Šta sad?!!! Ademir izroni iz ljubavnog zanosa. U vidokrug m u upadoše prvo
prednja kopita, zatim vitke noge, a malo poviše prsa i vrata napetog kao luk , sjajna,
uredno potkresana griva po vojni ki. Onda ugleda i cijelu glavu alata s drhtavom ,
vla nom gubicom i dva pam etna konjska oka. Na elu zvizda. Bijela.

Spodoba u zelenoj uniform i, jaha , bila je veom a ru na. U ko ena. I odbojna...

Ademir ustuknu. Stvarnost mu opali pljusku: Nogu pred nogu, ruku za ruku, on i
Safikada su došetal i sa rijeke tam an do ku e i pravo pred noge glavnom policajcu u
gradu. Stajali su nasred puta: Lijevo od njih Ferhadija i sahat-kula, desno na istoj
udaljenosti stoji Kaste l, m ra an i prijete i. Ravno ispred, drum se lom i i blago naginje
dolje prema bezistanu, a na drum u natporu nik W ehler sa dva vojnika za sobom .
Drsko i napadno sijeva o im a.

Ademir postaja asak, a onda povu e Safikadu u stranu kao da e produ iti dalje.

- Eines Moment, gospodo! - austrijan ev izgovor glasova "s" i "t" bio je rafal eli nih
igala, "g" je li ilo na "k", a itava fraza sijevnu kao oštrica no a.

- Im ali bism o ponešto razgovarati. - nagnu se u sedlu naprijed, pa dodade tobo e
zavjereni ki: S lu beno. Ademir s naporom ostade m iran. S tegnu ta grla prozbori:

- Ne znam o em u, gospodine?

- O da, da, im am o o em u m ein braver junger M ann, im am o: O ovoj vašoj buni, ili... -
tu farisejski prevrnu o im a kao da se prem išlja - O ne em u veselijem : o fam iliji, o
bra i na prim jer... V on w ehler se zna ajno zagleda u Safikadu i isceri. Lice m u
poprim i izraz odrane lisi je lobanje.

Ademiru se nešto zgr iu stom aku. Na nadlanici osjeti nok te koje m u je Safikada u
strahu zarila do kosti. Kao i uvijek u prilici kad je bivao stisnut uza zid, u njemu
proklju a instink tivna drskost:

- M ora da tvrdo kak iš im se tako fino kesiš, a? Izgleda da ste u toj vašoj švapskoj
akademiji i srali na komandu! - sad se Ademir usiljeno naceri.

- Hurensohn!!! - vrisnu oficir i m ahnu rukom . D vojica vojnika sko iše na Ademira.
Prvoga, koji je tre i skidao pušku s ram ena, pogodi "špicom " m e u noge. Još jednim
zam ahom iste noge, grifom kojega je izbrusio u m nogim uli nim tu am a, zahvati ga
pod eljust. ovjek se ispravi, a potom svali na kaldrm u. Austrijan ev konj se prope,
sablja siknu iz kanija i tresnu pljoštice o Ademirova le a; jednom , dvaput, a onda
m u tresnu kundak u glavu i sve m u se sm ra i.

Svijest m u se povrati, a prvo što je do nje doprlo bila je hladno a. M ra na, v la na,
grobna hladno a, ali je prijala. Gasila je strahovitu vatru što ju je osje ao po ubojim a.
O svmu vši se sm ukom oko sebe, ne im ade m nogo toga za vidjeti: K roz otvor na

okovanim vratima, ne ve i od pedlja, prodirao je tra ak tinjave svjetlosti karbituše i plesao po m em lživim ostacim a slam e na zem ljanom podu. O rošenikam eni zidovi izrastali su iz zem lje i gubili se gore u m rk lom m raku. Le ao je kao zgu vana arapa, otupio od boli, nem o an i da se uplaši. V rijem e je nekud izhlapjelo. Zapadao je u dubok i tup san, budio se, tonuo... Sanjao je neke udne zabave; velike i bogato ukrašene dvorane, m noštvo svijeta je ci alo, plesalo i zabavljalo se. Ljepojke su m u se unosile u lice i nešto nerazum lljivo šaputale. Bio je nekako u centru svega toga, sve se oko njega vrtjelo. Onda je sanjao bijelu sobu i u njoj itavu zbrku aparata, neke nasm ijane ljude u bijelom . Nešto m u polako govore, glas im je kao m uzika, a njem u je ugodno i tlo m u bje i ispod nogu... Zatim su tu ljudi obu eni u nešto što li ina leta ke kom binezone i on je m e u njim a. ovjek govori, nešto objašnjava, povrem eno upire prstom u njega. Potom svikre u prema zidu od iste tm ine. Jedan po jedan nestaje u njoj. Tm ina ga vu e hipnoti kom snagom k sebi, sve je bli e i bli e, staje na rub i onda propada u tunel. Juri kroz njega brzinom ekspresnog voza, a tunel je od najm rklijeg m raka, tunel je od najsvjetlijeg svjetla, tunel je ni od ega... Teški koraci se uše i jeknuše šarke na vratima. Provali svjetlo u tam nicu, crveno svjetlo i toplo, ali ga od njega zabo lješe o ne duplje. Neko kao da re e: "Kako si spav'o?"

Te rije i ga razgališe onako bunovnog i jadnog. Pom isli: "T am ni ari su, al'su ljudi." N akašlja se i re e:

- Loše, sve m e boli.

Tren ili dva zavlada muk, a onda se prolomi:

- Spremaj tooo!!!

U darac u slabine ga presavi i izbi m u dah. K rkljaju i i bore i se za vazduh, shvati da se grdno zajebao, da je još sanjao kad su oni ušli i da m u valja skup ljati slam u po podu ako ne eli da ga ovdje umlate kao psa. Grabio je trulu slamu, bauljao, a u sebi cvilio od jeda, straha i poni enja.

G rube ga ruke podigoše kao m rtvu stvar i izvukoše u hodnik. Pronesoše ga pokraj jednih vrata, pokraj drugih, zavíše u drugi hodnik, otvoriše tre a vrata i ubaciše unutra. A dem ir zatetura, noge ga ne odr aše i on se sru ina daš anipod.

- A Iso, m ein G eliebter, vrijeme je da se nas dvojica ispri am o! - vrh nag lancane izm e zavu e m u se pod obraz i trzajem m u od igne glavu od poda.

- Dugo ekam da se probudiš, vjeruj m i. - von W ehler u nu pored njega i zagleda m u se u o i - Predugo!

A dem ir nije znao ni rije i njem a kog, ali zbog na ina na koji m u ovaj govoraše, zvuka njegovog glasa i udnog izraza u o im a, nagonski osjeti ga enje.

- Nosi se u pizdu materinu - prom uklo opsova. Još nije ni zatvorio usta, kad ga austrijanac zgrabi za glavu i strasno poljubi. Zapahnu ga kiselatrule njegovog daha. Iznena enje i odvratnost ga paralisale. Na tporu nik je drhtao cijelim tijelom, ustade teško dah u i im ucaju i. Kao po dogovoru, prisko iše dvojica m asnih tam ni ara rok u i od prigušena sm ijeha. Surovo ga trgnuše s poda i nabaciše potrbuške na teški hrastov sto. Pritisnuše m u ple a svom te inom . H la e m u biše strgnute nadolje, Ademir osjeti vrele i znojave ruke na svojim slabinama, a onda ga uko i strahovita bol otpozadi. Austrijan ev tvrdi i pulsiraju i penis cijepao m u je m ar. V rištao je bez glasa, u sebi, elio je da se onesvijesti, zasp i, da ga nem a. Tada nešto prepu e u njem u i u inim u se da stoji po strani i okre e glavu od prizora u to j odumoj soburini. "Šta to rade od ovjeka, gadovi?!" pro e m u kroz glavu. "T rebalo bi ih pobiti, to se ne radi, to je suludo, gadno, bolje je da ga ubiju!"

G ospodin na tporu nik O sw ald plem eniti W ehler, tresao se kao u vru ici: zamumlja of slasti, izvi se, pa se uko i. Zablenu se razjapljenih eljusti kao m rtvac neko liko asaka,

onda se strese. Naglim trzajem iš upa crven ud iz Ademirove stranice i brzo ga strpa u hlače.

- Nastavite sad, ljudi! - zadihano prošišta. Ona dvojica se zgledaše.

- Ne zamjerite gospodaru nik, ali mi bida uzberem onaj cvijet sa... Sa drukim irisom. - boja ljivo je jedan od njih. Oficir se zakikota kao hijena:

- Hi, hi, hi, hiiii... Geschmack ist Geschmack! Ne branim. - zavjereni kim namignu: - Razvratnici!

"Razvratnici" ispustiše Ademira koji se strovali pod sto. Za u se kucanje na vratima. Tiho i nesigurno.

- Herrein!!!

Vrata se odškrinuše taman toliko da proviri jedna vojnika glava sitnih, škiljavih oica i pjegavih obraza:

- He, he... Puca je tun, gospon. Nismo niti morali ijt po nju.

Von Wehler zasopta:

- Što, što ti tu meni?... Maarsch hinaus!!! I u i kao vojnik Njegovog carskog i kraljevskog visokanstva!

Vrata se hitro zalupiše. Prođe nekoliko trenutaka pa ponovo zakuca i u zdepasta figura u zelenoj uniformi. Salutira:

- Prosim lepo... Oure, pokomo javljam gosponu natporu nik...

- U redu, u redu. Ne stoj tu kao kreten, uvedi je! - nervozno odbrusi austrijanac pa promrmlja sebi u bradu:

- Kroatisch Esel.

Zakukuljena u teškim gamizaru Safikada. Otkri glavu i njena ljepota zasja, u inivši prizor i tlica oko sebe još nakaznijim. Naizgled, bila je mirna i suzdržana.

- Napolju je no, djevojko. - re policajac. - Trebalo je hrabrosti da se dođe ovamo. Safikada preleti pogledom po sobi: Ademiru sklopanom na podu, dvojici zablenu tih

tam ni ara, pa ga prikova za austrijanca kojem je i samom nekud izvjetrila nadmenost. - Došla sam da vam se ponudim u zamjenu za oca i... - tu zastade i udahnu duboko prisilivši se da ne pogleda u Ademira. Samo klimnu glavom u njegovom pravcu i prošapta:

- Njega.

Drala je plašt iznutra rukama skupljenim kao u molitvu. Von Wehler se nasmija:

- Ako sam dobro razumio, zna li to da mi se stavljáš na raspolaganje kao nalonica, eine Matresse, no?

Djevojka obori pogled i prošapta slomljeno:

- inite samnom što vas je volja.

Na to policajac napuše usne, uzdiče obrve i prope se na prste dreruke za leim a.

- Also! Ovako stoje stvari: Rat je. Ja sam pobjednik, a pobjednici ine što ih je volja. - tu se na petama okrenu Ademiru. Uglovi tankih usana mu se neprirodno uzviše nagore. - Stoga nalazim da tvoj gest, gnadige Frau lein, nije gest hrabrosti ve nepromišljenostojnice.

Safikada koraknu prema austrijancu. U njenim oim a se itala odlunost.

- U pravu si, švabo! Ja sam oajna, a oajnici ne vladaju svojom voljom!

Von Wehler razrogaio. Shvatio je, ali kasno: Ispod zara sijevnu krivosjeivo i Safikada mu ga objem a rukama sjuri u stomak. ovjek zakrklja:

- Hu... Hhhundin... Izgledali su kao par stravih plesa zaustavljen u nekom grotesknom plesu: Muškarac propet na prste i nagnut naprijed s rukama raširenim kao da e zakriviti svoju damu. Ona, vrsto priljubljena uz njega, iz sve snage para hand arom nagore. Von Wehler zasmre, om litavi i sroza se kao krpa podno njenih nogu. Iz njega su dopirali neki mljackavi, klokotavi zvuci.

O tada, sve se dešavalo košmarom brzinom : Dvojica tamni arasku na djevojku, grabe je za kosu, za ruke i uz odvratne psovke izvlače je nekuda napolje. Šok za šokom koji je pretrpio, u Ademirovoj glavici idaju umjetno izazvanu amneziju i uslovljene konstrukcije scenarija. Sav apsurdni cinizam projekta u kojem je akter, pume mu pred oči i on poe da se previja u napadima histeričnog smijeha. Dovu se do austrijanca koji se cijedio i sgaenjem mu otkopafutrojuum azanu sadrajem njegovih prosutih crijeva. Izvuche teškim auzer, otkoiga i jednako se smiju i ispali u lešinu. Svaki put kad povuče obara, mrtvo tijelo se nestoko potrese pod udarom sna nog devetmilitarskog zma. Na kraju, zavuče cijev pištolja me u austrijan eveskvr ene noge i još jednom opali.

- Egal! - promuklo re e i izletivan.

SJAJNO! IZVRSNO!!! SCHWAN, OVO JE PRAVA FRESKA, EPSKA DRAMA! VRLO SAM ZADOVOLJAN, MOMCI. IDEMO NA FINALE! SCHWAN, SKUPLJA JE KIPU, SVUTEHNIKU ŠALJINA ZAVRŠNU SCENU! I SPREMAJTE SE, POINJE ODBROJAVANJE ZA POVRATAK! AJMO, AKCIJA!
Rez 4.

Na bedemima Kastelagore baklje otkrivaju imuan prizor: Dvojica gmalja, gadnih i jakih, dr edjevojku na korak od topovske cijevi. Ona se nemo no uvija u njihovom vrstom stisku. Baklje trepere i iskrivljuju sjene te se inida edjevoj in vitki torzo jednostavno otpasti od njenih raspetih ruku za koje su je ona dvojica dr ali. Kao no na leptirica raskidana rukama dje aka nesvjesnog svoje surovosti. Fitolj na zadnjaku topa dogorijeva.

U scenu upadam ladi teturaju i se prema njima. Prilazi na desetak koraka uvi ajui da je zakasnio. Djevojka prestaje da se bori, uspravlja se i pogledom traio im ladia. U tom pogledu se ogledao strah, molba i praštanje. Momak slomljenim glasom zajauka, podi eoru je i opali. Netom za jedan otkucaj srca grunu i top. Iz oblaka barutnoga dima izlaze dvojica dre i svaki po jednu okrvavljenu ljudsku ruku. Tad planuše reflektori, zagrame egafon: "REZ! REEEZ!!! GOTOVO, HVALA!" Nastadete, odnekud izronišeljudi u kombinizonima, grle se i estitaju jedni drugim a. Zidine su osvjetljene jasno kao da je dan. Sve bi to lilo na pravu pozornicu, na teatar, da nije oko lole alo prosuto prave ljudske krvi, suza i mesa. Ovako, bila je to arena s gladijatorima. Djevojke nigdje nema. Karteju je rasuo tamonegdje u gustu tamu iza grudobrana.

"POINJE ODBROJAVANJE ZA POVRATAK! MINUS DEVET, OSAM, SEDAM..." - prolamalo se tvr avom.

Dvojica ljudi sa svojim jezivim trofejima prilaze skamenjenom mladiu. On podi e ruku u kojoj dr i pištolj i puca ravno u njihove široke osmjeha.

- EPILOG -

- Vrajam e nazad, Vito de Solvi! - starinskim auzer je davao teinu njegovim rjeima.

- Vraju rikvercmajku ti jebem ili nikad više ne ešsnim itini jednu od svojih pizdarija!

Dvorana vremenskog translatora GLOBAL-NETWORK-a bila je tiha kao grobnica, iako je u njoj stajalo najmanje pedeset ljudi. Ekstravaganatno odjeven, demekastovjek s krive strane revolverске cijevi, razrogano je gledao Ademira. Preneraen, ispod glasa promuca:

- Ljudi, pa on je poludio! Schw an, za bogam iloga, u ininešto! To je tvoj ovjek!

Plavokosi, ustriurednik Schw an, sa svojim vjeitim kozmetičkim osmjehom koji nikad ništa nije znaio, zakora i naprijed uzdignutih ruku kao na pozdrav:

- Hej, Adimome, uj...

Cijev mauzera se otkloni koji stepen u stranu i planu. Schwan se presavi i odleti odakle je i pošao, kao amater kojega je u pleksus nabila pesnica profesionalca superteške kategorije.

- Vraaj, Vito! Pokreni tu svoju mašineriju i pazi da dobro ušičaš vrijeme! Hoću da je zateknem živu i zdravu i netaknutu tvojim prljavim reiserskim šapama!

Slavnom reiseru "live televizije" podrtavala je jarebra bradica, što od straha, što od nemogućesa:

- Pa dobro ovjeee, zar si zaboravio ko si?! Ti si mega-star, ma ke se ruše u komu kad te samo opaze na kilometar...

- Ne seri, Vito!

- Ne, ozbiljno, što e ti sve to? Cura je mrtva već pet vijekova, istorija ju je pokopala, shvati! Ime joj se vuče u nekakvoj polulegendi i sad smo to iskopali, napravili fantastičnu storiju, gledanost e...

- Napravio si govno, Vito de Solvo!

- Nemoj da vrijeaš...

- Marš! Jest mojenija i maestro, napravio si sranje! Još jedan od tvojih smrđljivih orbuljaka koje emilioni tvojih sitih i lijelih savremenika halapljivo progutali! Krvi, rasutih crijeva, sodomije i jada, eto toga e se nagutati o trovali se dabogda! Prikopae se na tvoje icide i mamuzae svoju krepanu maštu ištu i strasti, smrtoga straha, boli i opa ine. To eš im i dati Vito! Ništa drugo do li instant-govna, direktno u vene! Ti si tu "polulegendu" opoganio. To je bila ljubavna priava Vito!

- I ti si u estvovao, Ademire, za velike pare si igrao!

- Jesam. Samo ste mu prethodno oljuštili mozak kao luk!

- Za debelu lovu, mom e! Daj se dozovi jebote bog! Ama to je samo "motion pictures", cirkus, jeba!

- To je "live pictures" stari majmune!!!

Ademir lagano poeprema vremenskom translatoru. Kvadrat iste tm ine kao da je zraio mastilo.

- Znaš li kuda ideš, Ademire?! - zavika de Solvi. Ademir zastade, pa se povra ti. Teškim korakom je prišao komandnom pulu. Ljudi uokolo se razioše. On pritisnu tipku "RESET" i nule se smrznuše na displeju. Zatim otkuca "AUTO MODE". Na pokaziva u se munjevito poeše smjenjivati crvene brojke. Broja je generisao sluajne kombinacije. Velika magija nasumi nosti je pokrenuta.

- U redu, - prozbori - Mrtvim rtm a. Prvi put, to je sudbina, drugi put su avolska posla.

Ademir se okrenu prema zanijemelim ljudima. Vito de Solvi je bio vrlo, vrlo ljubazan.

- A ti sada ideš samom! - Ademir ga zgrabi za ramena. Treim korakom, gurao je vrište egovje uljka pred sobom. Tunelih je e kao obadvojicu.

[Oreska BBS](#) je online biblioteka naučne fantastike, fantastike i horora. Zahvaljujući saradnji sa najpoznatijim jugoslovenskim izdavačima, formirana je ova prva jugoslovenska elektronska biblioteka koja postoji još od 1992. godine.
